

GRØN BLÅ STRATEGI

Det skal der ske i 2021-2024

ROSKILDE
KOMMUNE

ALLE
TIDERS
ROSKILDE

December 2020

HANDLEPLAN 2021-2024

INDHOLD

Forord	s. 3
Status for 2020	s. 4
Projektoversigt	s. 8
Projekter i Nord	s. 10
Projekter i Midt	s. 18
Projekter i Syd	s. 26
Budgetforslag	s. 34

FORORD

Grøn Blå Strategi sætter retningen for udviklingen af de grønne og blå værdier i Roskilde Kommune - naturen med de grønne skove, ådale og landskaber og de blå vandløb, søer og fjorden. Men det særlige ved strategien er, at den sætter et bredt fokus på sundhed, oplevelser, natur og klima og hvordan vi ved at koble områderne, kan udnytte potentialer og synergier. Strategien skaber en fælles forståelsesramme for alle aktørerne i det grønne og blå, og er med til at skabe rammerne for projekter, der går på tværs af kommunens forvaltninger, og som involverer både private og offentlige aktører.

Grøn Blå Strategi spiller sammen med Roskilde Kommunes øvrige strategier og suppleres årligt med en handleplan, der konkretiserer og prioriterer de projekter, der skal arbejdes med de kommende fire år.

FN'S VERDENSMÅL

Roskilde Kommune vil bruge FN's verdensmål til at hæve ambitionsniveauet for den bæredygtige udvikling. I Grøn Blå Strategi bruger vi verdensmålene som pejlemærker for strategiens fokusområder: natur, sundhed, oplevelser og klima. På den måde udfordrer vi os selv på, at få flere aspekter af bæredygtighed ind i vores målsætninger, indsatser og løsninger.

STATUS FOR 2020

Siden 2012 er der arbejdet på at realisere Grøn Blå strategi. Arbejdet spænder vidt fra overordnet kommuneplanlægning til anlæg af stier og gravning af vandhuller. Fra fremme af grøn turisme i Roskilde Kommune til samarbejde med lodsejere om beskyttelse af sjældne arter. Resultaterne opnås igennem en bred vifte af projekter i samarbejde med et stort antal interessenter. Nogle af de vigtigste resultater igennem 2020 præsenteres i følgende projektlinje.

Lynghøjsøerne

Hele området med de tre søer er nu åbent som rekreativt naturområde. En projektgruppe med deltagelse af aktive brugergrupper, Naturstyrelsen og Roskilde Kommune, har i 2020 fået udarbejdet et forprojekt for et trail- og wavecenter med bl.a. helårs svømmefaciliteter og mountainbikebaner i området.

Himmelsøen og Milen

I det bynære rekreative landskab Milen, er natur- og friluftsområdet ved Himmelsøen videreudviklet med bedre cykelstiforbindelse og sauna til vinterbadning. I 2020 er der etableret permanente toiletfaciliteter ved søen.

Hedeland

Det tværkommunale arbejde med at realisere handleplanen er fortsat og arbejdet med at planlægge for Spejdernes Lejr 2022 er i gang.

Vibystierne

Ved Viby er den etapevise realisering af stiforbindelsen til Klosterskov igang. Etaperne ved Kildemosen og i Viby Å-park er færdiggjort med nye oplevelsesmuligheder langs vandløbet. I 2020 er planlægningen for næste etape ned til Klosterskoven påbegyndt.

Skjoldungestien

Nationalparken, Lejre Kommune og Roskilde Kommune samarbejder om udvikling af Skjoldungestien. I 2020 er der opnået finansiering til første delprojekt i udviklingsplanen, med etablering af spang gennem Rørmosen i samarbejde med Dansk Vandrelaug.

Sammenhængende ringsti omkring Roskilde

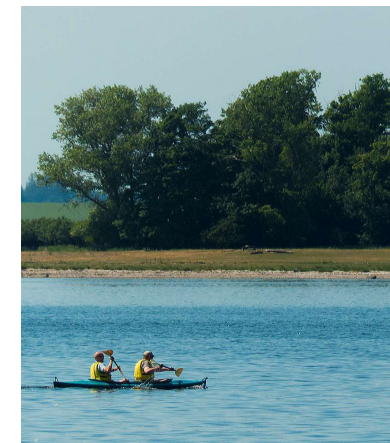
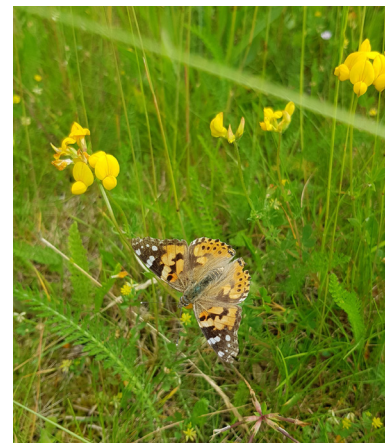
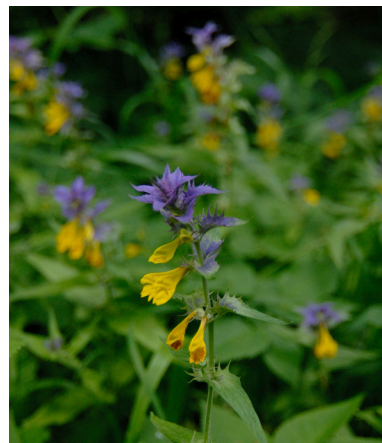
I 2020 er stien ved golfbanen opgraderet – så man nu kan bruge den til både gå-, løbe-, cykel- og rideture. Dette skaber en bedre forbindelse mellem Roskilde vest, Svogerslev og Boserup Skov. I Vindinge er der udført en vigtig kobling med anlæg af en sti fra Vindinge gennem Store Hede Grusgrav, med forbindelse til Trekroner Station.

Værebro Ådal

I Værebro Ådal er der i 2020 udarbejdet et udkast til plejeplan for den store fredning. Samtidig er stierne i området ved at blive realiseret.

Ændret arealanvendelse

I 2020 er der planlagt for fremtidig ændring af anvendelsen af kommunale forpagtede arealer, så naturpotentialer og samtidig mulighed for CO2 reduktion udnyttes, til glæde for såvel klima, natur og mennesker.

Skovrejsning

I 2020 er der arbejdet på videre realisering af Gulddysse Skov, samt forslag om udvidelse af projektområdet for Himmelev Skov.

Jordejere som naturplejere

Samtidig arbejdes der med beskyttelse af den værdifulde biodiversitet i kommunen. Den omfattende registrering af kommunens §3-områder er færdiggjort og i 2020 er flere naturplejeprojekter gennemført som resultat af registreringerne. Der er f.eks. gravet vandhuller og rydning af beplantning i samarbejde med landmændene.

Artsforvaltning

Der er iværksat registrering af udvalgte arter, for at bedre grundlaget for naturplejen, og der er udført artspleje for en række særlige arter som f.eks. blåtoppet kohvede og vandrefalken ved Roskilde Domkirke.

Biodiversitet i byerne

Der er fokus på biodiversitet og der er i 2020 ændret på plejen af flere arealer, for at skabe mere biodiversitet i byerne, så parker og grønne områder kan udvikles med plads til et rigere plante- og dyreliv.

Benyttelse/beskyttelse på Roskilde Fjord

Fuglelivet på fjorden tælles årligt og der er i 2020 arbejdet med at undersøge mulighederne for at skabe et mere bæredygtigt blåt friluftsliv på fjorden, med plads til både dyr og mennesker.

Boserupgård – Boserup Skov

Omkring Boserupgård Naturcenter er der i 2020 arbejdet på projektforslag til en ny længe på naturcenteret der skal styrke undervisningen af skoler og daginstitutioner, samt et trailcenter, der skal understøtte fritidslivet i skoven.

Blå klasseværelser

Nye muligheder for undervisning i naturen er kommet til i 2020. I Salvadparken og Jyllinge er etableret blå klasselokaler med mulighed for at komme helt tæt på fjordens liv og historie og i Salvadparken de to shelters opgradeter med nye faciliteter.

Naturen som arena for motion og sundhed

I 2020 er der arbejdet med naturen som ramme for motion og sundhed. Dette er bl.a. tænkt ind i projekter i Rådhusparken/Ringen, Milen, Lynghøjsøerne og Boserup Naturcenter. Kommunen deltog i Vandrefestival med en bred vifte af ture i samarbejde med lokale foreninger.

Langvad Å

Der er arbejdet på flere vandløbsprojekter i 2020. Projekt med genskabelse af Langvad Å som faunapassage, med natur og spændende oplevelsesmuligheder er igangsat og forventes realiseret i 2021. I Maglemose Å, Hove Å, samt øvre og nedre Viby Å er der sket udskiftning af vandløbsbund og plantning af træer.

PROJEKTOVERSIGT 2021-2024

Vi arbejder løbende på en længere række af projekter, nogle store og andre mindre. Fælles for de fleste af projekterne er, at de går på tværs af strategiens fokusområder, kræver et bredt samarbejde og skaber værdi på flere områder. I de kommende fire år vil der specielt være fokus på:

Lynghøjsøerne og Boserupgård

Udvikling af trailcentre, med naturen som arena for idræt og udeliv.

Skjoldungestien

Udvikling af nye faciliteter, skiltning og formidling.

Ændret arealanvendelse

Omlægning fra landbrug til natur og skov. Der arbejdes bl.a. med udvidelse af Himmelev Skov og muligheden for ny skov i den sydlige del af kommunen.

Biodiversitet i byerne

Biologisk mangfoldighed og naturoplevelser i byerne.

Roskilde Fjord

Udvikling af blå støttepunkter for formidling og friluftsliv.

Projektoversigten er organiseret som strategien og opdelt i tre geografiske områder - nord, midt og syd, så man let kan orientere sig om konkrete projekter i sit eget lokalområde.

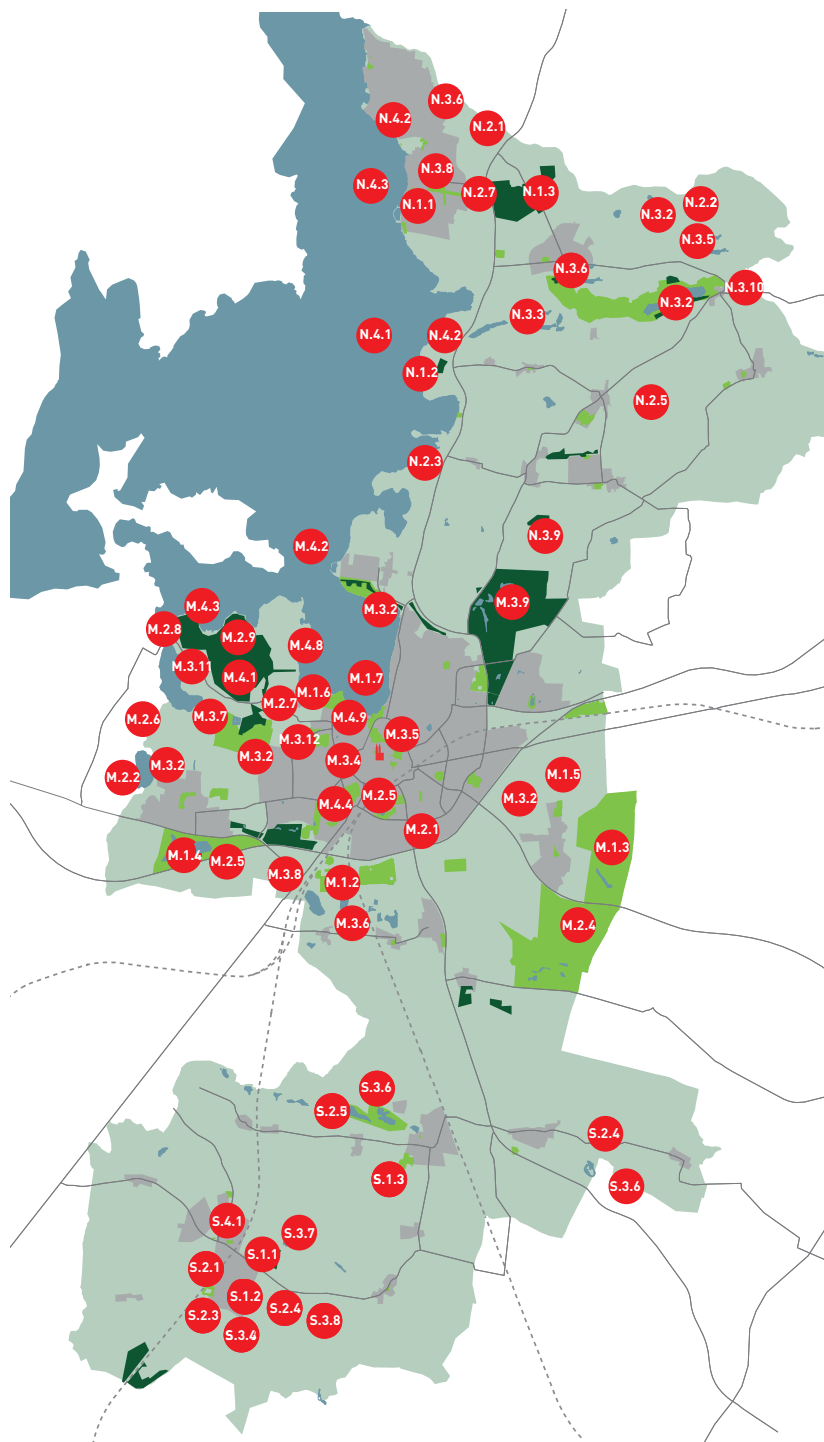

Nord

- N.1.1 Friluftsliv ved Roskilde Fjord
- N.1.2 Blåt støttepunkt i Salvadparken
- N.1.3 Gulddysse Skov
- N.2.1 Stiforløb langs Værebros Å til Gulddysse Skov
- N.2.2 Stiforbindelser i Værebros Ådal
- N.2.3 Videreudvikling af Fjordstien
- N.2.5 Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre landsbyer
- N.2.6 Naturen som den foretrukne arena for idræt
- N.3.1 Naturpleje i Værebros Ådal
- N.3.2 Gundsømagle Sø
- N.3.3 Fra Sø til Fjord - nye vådområder
- N.3.5 Jordejere som naturplejere
- N.3.6 Lokale naturplejelaug
- N.3.8 Biodiversitet i byerne
- N.3.9 Maglemose Å
- N.3.10 Hove Å
- N.4.1 Beskyttelse og benyttelse af Roskilde Fjord
- N.4.2 Blå klasseværelser
- N.4.3 Fjorden i undervisningen

Midt

- M.1.1 Roskildes Grønne Ring
- M.1.2 Milen - bynær natur og bevægelse syd for Roskilde
- M.1.3 Udvikling af Hedeland
- M.1.4 Lynghøjsøerne - bynær natur syd for Svogerslev
- M.1.5 Udvikling af Store Hede
- M.1.6 Sankt Hans Vest - boligområde og rekreation
- M.1.7 Friluftsliv ved Roskilde Fjord
- M.2.1 Sammenhængende ringsti omkring Roskilde
- M.2.2 Udvikling af Skjoldungestien
- M.2.3 Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle
- M.2.4 Flere overnatningsmuligheder
- M.2.5 Naturen som den foretrukne arena for idræt

- M.2.6 Ro og stille ophold
- M.2.7 Naturen som mentalt frirum i Sankt Hans Have
- M.2.8 Opholds-, hvile- og anløbssteder for roere
- M.2.9 Trailcenter - Boserup Skov
- M.3.2 Lokale naturplejelaug
- M.3.4 Biodiversitet i byerne
- M.3.5 Roskilde med vand og natur
- M.3.6 Artsforvaltning
- M.3.7 Sammenhængende naturområde ved Boserup Realisering
- M.3.8 af Ledreborg Fredningen
- M.3.9 Udvidelse af Himmelev Statsskov
- M.3.11 Boserup Skov - biodiversitetsskov
- M.3.12 Langvad Å
- M.4.1 Formidlingscenter i Boserup Skov
- M.4.2 Stenrev i Roskilde Fjord
- M.4.3 Blå klasseværelser
- M.4.4 Sund i naturen
- M.4.8 Fishing Zealand
- M.4.9 Bekæmpelse af plast i naturen

Syd

- S.1.1 Skousbo - byudvikling nordøst for Viby
- S.1.2 Viby Øst - Udvikling af Viby Idrætsarealer og den grønne kile
- S.1.3 Skovrejsning ved Viby og Gadstrup
- S.2.1 Vibystierne
- S.2.2 Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre byer Stier-, opholds- og hvilesteder - naturen for alle
- S.2.3 byer Stier-, opholds- og hvilesteder - naturen for alle
- S.2.4 Naturen som den foretrukne arena for idræt
- S.2.5 Ro og stille ophold
- S.3.2 Lokale naturplejelaug
- S.3.4 Biodiversitet i byerne
- S.3.6 Ramsødalen og Snoldelev Mose
- S.3.7 Naturgenopretning af Syholme Mose
- S.2.8 Genåbning af Skensved Å - øst for Viby
- S.4.1 Viby Å som læringsrum

PROJEKTER I NORD

- Dét vil vi arbejde med i Jyllinge, Roskilde Fjord og landområderne mod nord

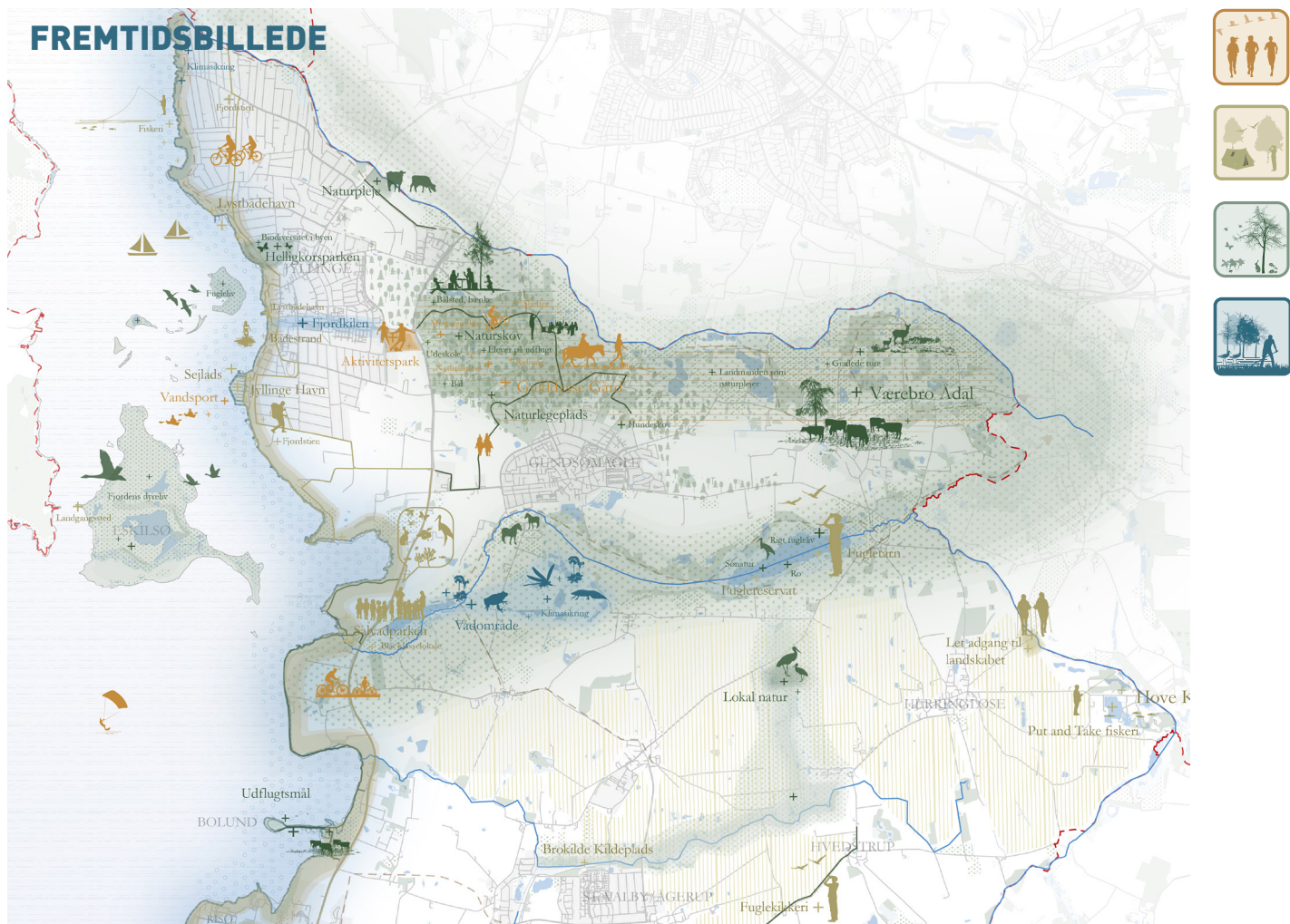
På de følgende sider præsenteres konkrete grønne og blå projekter og indsatser for den nordlige del af Roskilde Kommune.

Projekterne er helhedsorienterede og går på tværs af Grøn Blå Strategis fire hovedtemaer; oplevelser, sundhed, natur og klima.

Projekterne er organiseret efter type. Først kommer de bynære naturområder omkring de større byer, derefter følger en oversigt over sti- og facilitetsprojekter, samt naturpleje og biodiversitetsprojekter. Afslutningsvist følger en oversigt over formidlingsprojekter.

Projekttyper:

1. Bynær natur
2. Stier og faciliteter
3. Biodiversitet og naturpleje
4. Formidling

BYNÆR NATUR

N.1.1. Friluftsliv ved Roskilde Fjord

Mulighederne for at forbedre og tilføje blå støttepunkter langs kysten, som f.eks. Klinten i Jyllinge, skal undersøges. Ønsket er at åbne op for det store aktiv som havnene, inderfjorden og fjordlandskabet repræsenterer – både for de lokale og for besøgende gæster. Understøtte udviklingen af fjordoplevelser for den brede befolkning, som f.eks. fuglekiggeri, lystfiskeri, sejlads, vandreture og undervisning af skolebørn på fjorden. Idrætsområdet er en vigtig aktør i det fremadrettede arbejde.

N.1.2. Blåt støttepunkt ved Salvadparken

Det blå støtte punkt i Salvadparken er under udvikling (se projekt N.4.2.) Muligheden for at styrke det blå støttepunkt ved Salvadparken, ved at udvide med nye faciliteter på nærliggende lokaliteter, skal undersøges i samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land og lokale foreninger.

N.1.3. Gulddysse Skov

Skoven ligger mellem Jyllinge og Gundsømagle og er en ung, rekreativ bynær skov, med mulighed for både shelturtur, mountainbike, ridning og naturfitness. Gulddyssegård dækker interesser for såvel kultur- og Idrætsområdet som skole- og børneområdet, med både kunststillinger og undervisning af skolebørn i naturen. Der arbejdes på at supplere Gulddysse-skov inden for det udpegede skovrejsningsområde.

N.1.4. Planlægning for Fjordkilen

I Fingerplan 2019 er Himmelev Skov nu udpeget som en del af hovedstadsområdets grønne kiler. Området er først led i at få udlagt en samlet grøn kile – Fjordkilden – nord om Roskilde. Udpegningen betyder at området ikke kan bebygges, hvilket falder i fin tråd med at området indgår i Roskilde Grønne Ring og skal anvendes som bynært rekreativt landskab.

STIER OG FACILITETER

N.2.1. Stiforløb langs Værebros Å til Gulddyssekov

En sti langs Værebros Å fra udmundingen ved Roskilde Fjord mod øst vil give adgang til bynær natur og bidrage til en rekreativ forbindelse til Gulddysse Skov. I forbindelse med klimasikringen af Jyllinge Nordmark er der fortsat fokus på at etablere en stiforbindelse.

N.2.2. Stiforbindelser i Værebros Ådal

I det fredede Værebros Ådal skal der etableres stier, der gør det lettere at færdes i området. Der skal ses på muligheden for et handicaptilgængeligt udsigtspunkt. Arbejdet med realisere stierne er igangsat og fortsætter de kommende år.

N.2.3. Videreudvikling af Fjordstien

Der vil være fokus på at etablere et mere rekreativt og oplevelsesrigt tracé af Fjordstiens vandresti, ved at skabe en forbindelse mellem Højklint og fugletårnet nord for Veddelev.

N.2.4. Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle

For nogen kan det være en stor udfordring at komme ud i naturen. Det kan være af afgørende betydning, at der er mulighed for ophold og hvile undervejs, og at stierne er let tilgængelige. I samarbejde med sundheds- og omsorgsområdet skal der derfor tænkes bænke, gode stier og små ruter ind i f.eks. Gulddyssekov og ved lde lokale plejecentre.

N.2.5. Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre byer

Adgangen til landskaberne omkring de mindre landsbyer i nord skal forbedres. Vi skal samarbejde med lodsejere og lokale beboere om at skabe mulighed for rundture i området, så de lokale beboere får mulighed for at nyde en gå- eller løbetur i lokalområdet, tæt på boligen.

N.2.6. Naturen som den foretrukne arena for idræt

Størstedelen af de voksne i Roskilde Kommune foretrækker selvorganiseret idræt, med naturen som den foretrukne arena. Derfor har idrætsområdet en stor interesse for, at arbejde med at forbedre kendskabet og tilgængeligheden til fjord, søer og stisystemer, samt at udvikle disse med belysning,

afmærkninger, støttepunkter, træningsfaciliteter, legepladser og forbindelser til især eksisterende idrætsanlæg. I Jyllinges grønne bånd styrkes mulighederne for motion, leg og idræt i en udendørs aktivitetspark, der danner bånd mellem by og natur og motiverer til at dyrke udendørs aktiviteter. I Gulddysse Skov sikres mulighed for alsidig fysisk udfoldelse, som f.eks. naturfitness og mountainbike.

N.2.7. Ro og stille ophold

Vi skal sikre at der er rum til ro og rekreation, hvor man kan afstresse og nyde naturen. I Kommuneplanen udpeget stilleområder som skal beskyttes og på sundhedsområdet arbejdes der aktivt med naturen som rum for mental sundhed.

STIER OG RUTER - NORD

SIGNATURFORKLARING

 STIER OG REKREATIVE RUTER, EKSISTERENDE

 STIER, PLANLAGT

BIODIVERSITET OG NATURPLEJE

N.3.1. Naturpleje i Værebros Ådal

Naturværdierne i Værebros Ådal skal sikres og forbedres gennem naturpleje. I samarbejde med Egedal Kommune skal der udarbejdes en plejeplan for det fredede område. Der etableres stifterforbindelser som beskrevet i fredningen, så der bliver bedre adgang til naturen i området og samtidig taget hensyn til naturværdierne.

N.3.2. Gundsømagle Sø

Gundsømagle Sø er et naturområde med høj status og er både fredet og udpeget som Natura 2000-område. Her er et rigt plante- og dyreliv og det er en yndet lokalitet at besøge for både lokale og andre naturinteresserede. Området er ejet af Fugleværnsfonden og plejen varetages af en frivillig caretaker-gruppe. Roskilde Kommune har lavet et forundersøgelingsprojekt for at afdække mulighederne for at genoprette søen. Undersøgelsen viste, at det kræver et tværkommunalt samarbejde i oplandet til Hove Å at realisere det. Se projekt 26. i Plan for Vand og Klimatilpasning. Mulighederne for at søge om et EU-LIFE projekt afsøges.

N.3.3. Fra sø til fjord – nye vådområder

Naturforbindelsen mellem Gundsømagle Sø og Roskilde Fjord skal styrkes, med bedre plads til planter, dyr og mennesker. Der kan arbejdes på at styrke udviklingen af ny natur langs Hove Å med nye vådområder ved f.eks. Salmosen, samt flere opholds-, aktivitets- og oplevelsesmuligheder langs åen. Omlægning af

landbrugsjorde langs med åerne til vådområder vil bidrage til både mere natur, bedre muligheder for klimatilpasning og reduktion af CO₂ afgivelse til atmosfæren. Se Handleplan for Vand og Klimatilpasning (projekt nr. 6).

N.3.4. Ændret arealanvendelse - fra landbrug til natur

Vi skal se på potentialerne for at ændre på anvendelsen på arealer i den nordlige del af Roskilde Kommune. Der ses på muligheden for at omlægge fra intensiv landbrugsdrift til skov og ekstensiv drift i form af f.eks. afgræsning, så naturpotentialer og samtidig mulighed for CO₂ reduktion udnyttes, til glæde for såvel klima, natur og mennesker. Der ses bl.a. på mulighederne for udtagning af lavbundslande og udvidelse af Himmelev skov mod nord - se projekt M.3.9.

N.3.5. Jordejere som naturplejere

Der samarbejdes med landmænd og andre jordejere, om at pleje og udvikle naturen i den nordlige del af Roskilde Kommune, så vi sikrer bedre vilkår for plante og dyreliv, ved f.eks. gravning af vandhuller, rydning af tilgroede arealer og afgræsning af naturarealer. I forbindelse med besigtigelse af § 3-arealer og den almindelige naturforvaltning indgås ofte aftaler om frivillig naturpleje, eksempelvis etablering af vandhuller og afgræsning. I Værebros Ådal er der indgået samarbejde med flere jordejere om at pleje ved afgræsning.

N.3.6. Lokale naturplejelaug

Afgræsning er en del af Roskilde Kommunes naturplejeindsats, der er med til at skabe mere alsidig natur og større biodiversitet. Der arbejdes målrettet for at skabe og støtte lokale græsningsforeninger, hvor lokale beboere samarbejder om at pleje naturen, skabe lokale fællesskaber, oplevelse og læring, samt egen produktion af naturkød. I den nordlige del af kommunen er der græsningsforeninger i både Jyllinge og Gundsømagle.

N.3.7. Artsforvaltning

For at sikre biodiversiteten og sikre at sjældne arter ikke forsvinder fra kommunen, er det for nogle arter nødvendigt at lave målrettet pleje. Der er i den nordlige del bl.a. fokus på plejetiltag for sjældne plante.

N.3.8. Biodiversitet i byerne

Byernes grønne områder har potentiale for at skabe rammer om en forbedret biodiversitet. I områder med ekstensiv drift, er der stort fokus på at øge den biologiske mangfoldighed. På udvalgte grønne områder er det blevet undersøgt, hvilke arter der lever der og hvad naturpotentialer er. Dette grundlag bruges fremadrettet til at tilpasse plejen og til at sætte fokus på at øge de biologiske værdier f.eks. i Helligkorsparken i Jyllinge og det kommende kommunalt ejede grønne område i Jyllinge Nordmark. I Helligkorsparken er græsplejen i 2020 ændret, så naturgræsset slås sidst på sæsonen

og græsset fjernes fra arealet, så næringsstoffer fjernes og artsdiversiteten øges. Et areal i Helligkorsparken er ligeledes udpeget til afbrænding, for at fjerne næringsstoffer fra arealet.

N.3.9. Maglemose Å

Fra området syd for Ågerup og St. Valby ved tilløb af Himmelev Bæk til udløbet i fjorden er Maglemose Å udpeget i statens vandområdeplan til, at der på delstrækninger skal ske udskiftning af vandløbsbunden, og der skal plantes træer langs vandløbskanten. Formålet er at forbedre de miljømæssige kvaliteter i vandløbet.

N.3.10. Hove Å

Fra området øst for Herringløse ved kommunegrænsen mellem Høje-Taastrup-, Egedal- og Roskilde Kommune til indløbet i Gundsømagle Sø, er Hove Å udpeget i statens vandområdeplan til, at der på delstrækninger skal plantes træer langs vandløbskanten. På den nederste del, fra Hove Møllegård til udløbet i søen, skal der desuden på delstrækninger ske udskiftning af vandløbsbunden. Formålet er at forbedre de miljømæssige kvaliteter i vandløbet.

FORMIDLING

N.4.1. Benyttelse og beskyttelse på Roskilde Fjord

I samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land arbejdes med benyttelse og beskyttelse af Roskilde Fjord. Der ses på nedgangen i fuglebestanden på fjorden og formidling om færdselsregler på fjorden, bl.a. via skilte, en folder om færdselsregler på fjorden, samt muligheder for bæredygtigt friluftsliv.

N.4.2. Blå klasseværelser

Nationalpark Skjoldungernes Land arbejder på at etablere ubemandede "Blå klasseværelser" med grejkasser til benyttelse af skoler og institutioner. Det første "Blå klasseværelse" ved Salvadparken er etableret og endnu ét er under realisering i Jyllinge. Slusehuset ved St. Kattinge Sø skal på sigt også danne ramme om et "Blåt klasseværelset", men afventer fredningsafgørelse.

N.4.3. Fjorden i undervisningen

Roskilde Fjord bliver ofte brugt til naturfagsundersøgelser i både grundskolen, ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser. Gennem Boserupgård Naturcenter vil vi indenfor skole- og børneområdet arbejde på at få flere elever på tværs af uddannelsesinstitutionerne ud på vandet. De naturvidenskabelige undersøgelser skal både bruges til den naturfaglige undervisning og til en database over miljøindikatorer for Roskilde Fjord.

N.4.4. Fishing Zealand

Deltagelse i et tværkommunalt samarbejde om udvikling af bæredygtig lystfiskerturisme i samarbejde med lystfiskerforeninger, turismeorganisationer og erhverv. Projekter under Fishing Zealand:

- Turisme- og brandingarbejdet spiller sammen med Fjordsamarbejdet.
- Havørred - der arbejdes med forbedring af gydemulighederne i kommunes vandløb, samt projekt om mærkning af Havørred og udsætning af fiskeyngel.
- Børn og unge - Roskilde og Omegns Lystfiskerklub og Roskilde Oplevelseshavn laver undervisningstilbud til børn og unge, både i form af undervisningsforløb for skoleklasser, samt Ørredpatruljen der er et uddannelsesforløb for unge med fokus på havørredbiologi, vandløbspleje og bæredygtighed.

N.4.5. Sund i naturen

Indenfor sundhedsområdet arbejdes der aktivt med naturen, som sundhedsfremmende arena. Sundhedscenteret formidler både brug af naturen, herunder gode rekreative steder, og bruger naturen aktivt sammen med beboerne i Jyllinge og den nordlige del af kommunen. Der afholdes kurser i naturen, som fx stress- og rygestopkurser, samt gå- og motionshold og der skal fremadrettet arbejdes med at bedre muligheden for at benytte de nære grønne områder i forbindelse med f.eks. pleje- og sundhedscentre.

N.4.6. Vandrefestival

I et tværfagligt samarbejdemellem sundhedsområdet, kultur- og idrætsområdet og naturområdet, arbejdes der på at formidle alle de muligheder, der er for at være aktiv, social, og rolig i naturen. Hvert år i august/ september afholdes Vandrefestival på Sjælland og Roskilde Kommune samarbejder med de mange aktive lokale foreninger om at tilbyde et bredt sammensat program, der skal inspirere mange forskellige målgrupper til at komme ud i naturen. I 2019 bød festivalen på 41 ture ud i det grønne og blå Roskilde Kommune.

N.4.7. Kort over cykel/vandre- og motionsmuligheder

Oplevelseskort, der viser cykel- og vandreruter, samt udflugtsmål i det grønne samt Motionskort, der viser mulighederne for at dyrke motion i naturen, er blevet opdateret og genoptrykt. Der samarbejdes løbende med sundheds- og omsorgsområdet samt med Handicaprådet om at skabe en bedre formidling af handicapvenlige og lettilgængelige oplevelses- og motionsmuligheder i naturen.

N.4.8. # Alle Tidens Natur

De mange attraktive naturområder omkring Roskilde skal synliggøres, så endnu flere bliver opmærksomme på mulighederne og hopper på cyklen eller i badedragten, for at komme ud og opleve naturen rundt i hele kommunen. Roskilde Kommune og Nationalpark

Skjoldungernes Land er aktive i at formidle natur og oplevelsesmuligheder på flere platforme. VisitRoskilde og VisitFjordlandet kommunikerer ligeledes på flere platforme, samt i markedsføringstiltag om den brede palette af oplevelsesmuligheder, som kommunen indeholder. Ét af VisitRoskildes strategiske hovedspor er "national og international forankring af historien om 'Fjord og Natur'", ligesom også VisitFjordlandet har det grønne og blå inkorporeret i sin strategi med fokuspunkter som "frihed og fjordliv" samt "landskab og kulturhistorie".

N.4.9. Bekæmpelse af plast i naturen

Der er fortsat fokus på bekæmpelse af plast i naturen og fjorden, med affaldsindsamlinger sammen med lokale. Der afholdes to store affaldsindsamlingsdage, og i 2020 opnåede 284 frivillige at indsamle 493 kg affald, og 64 kg plastik blev ved efterårsindsamlingen fjernet fra naturen i nord. Initiativerne er afledt af projekt "Affaldsfri Fjord 2020", der skal minimere plastik og affald i naturen samt formidle om affaldsproblematikker til børn og voksne. I projekt Ren Natur under Hold Danmark Rent er der også fokus på at fjerne affald fra naturen. Projektet engagerer alle dele af befolkningen, og i alt var 13 forskellige foreninger med til at give naturen en hånd. 233 frivillige samlede ca. 616 kg affald og 78.232 stykker affald.

PROJEKTER I MIDT

- Dét vil vi arbejde med i den grønne ring

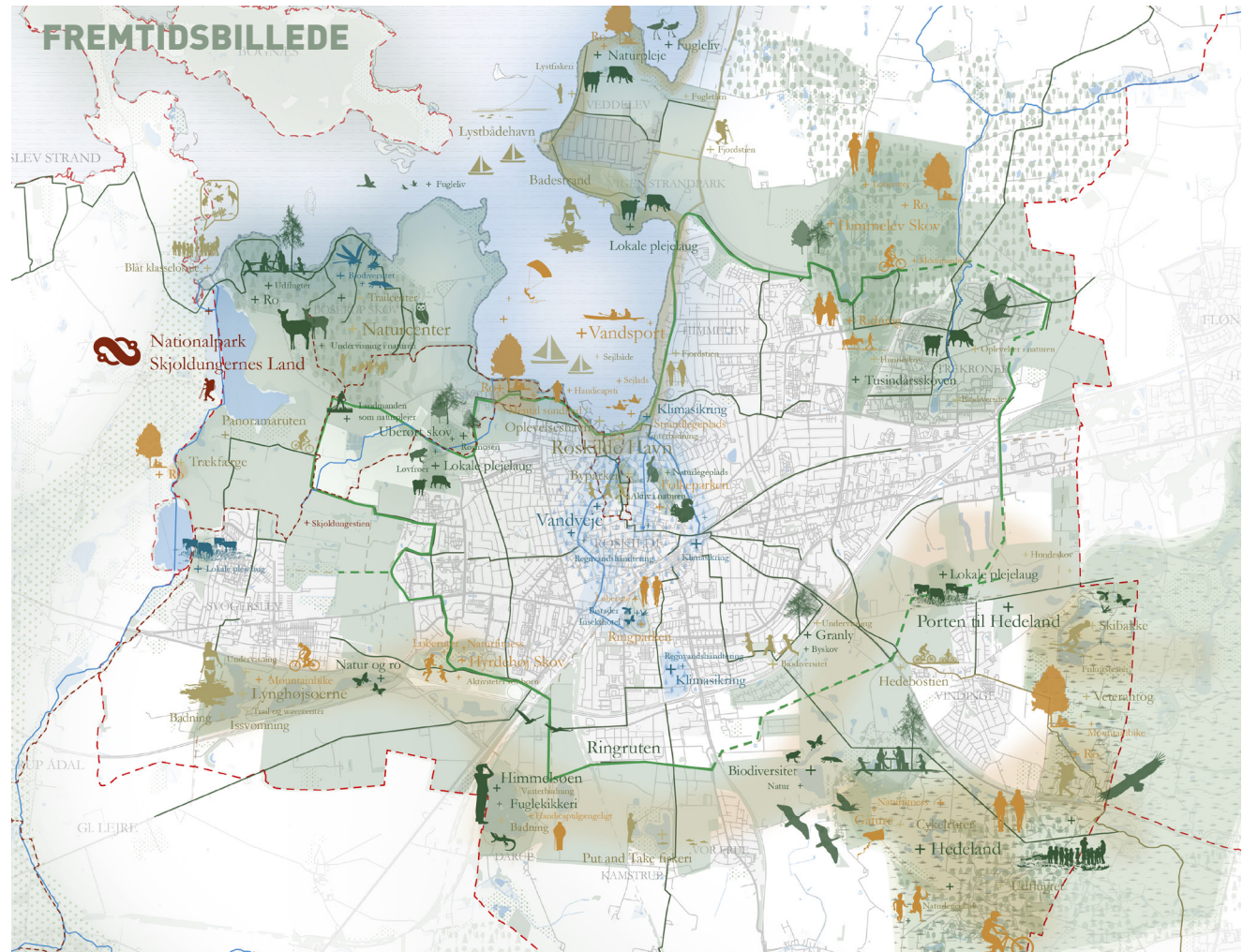
På de følgende sider præsenteres konkrete grønne og blå projekter og indsatser for den midterste del af Roskilde Kommune.

Projekterne er helhedsorienterede og går på tværs af Grøn Blå Strategis fire hovedtemaer; oplevelser, sundhed, natur og klima.

Projekterne er organiseret efter type. Først kommer de bynære naturområder omkring de større byer, derefter følger en oversigt over sti- og facilitetsprojekter, samt naturpleje og biodiversitetsprojekter. Afslutningsvist følger en oversigt over formidlingsprojekter.

Projekttyper:

1. Bynær natur
2. Stier og faciliteter
3. Biodiversitet og naturpleje
4. Formidling

BYNÆR NATUR

M.1.1. Roskildes Grønne Ring

Byrådet har vedtaget en samlet strategi for Roskildes Grønne Ring med delområder med hver deres særlige identitet. Arbejdet med at omsætte strategien til virkelighed er godt i gang og ses konkretiseret i bl.a. nye naturområder, stiforbindelser og rekreative tilbud.

M.1.2. Milen - bynær natur og bevægelse

Milen er et stort nærrekreativt landskab, der lægger areal til store events, som f.eks. Roskilde Festival. Milen vil inden for få år blive bundet tættere sammen med Roskilde ved etablering af en stibro over motorvejen. Der arbejdes med planer om etablering af en lommepark, der skal understøtte det selvorganiserede idræts- og fritidsliv på Milen. Himmelsøen er allerede velkendt med sin badestrand og naturkvaliteter, og her er i 2020 etableret permanente toiletfaciliteter til de besøgende. I resten af Milen bliver der løbende skabt nye stiforbindelser og etableret nye plantninger, så området udvikles til brug for både hverdagslivet og eventmagere.

M.1.3. Udvikling af Hedeland

Hedeland er et veludviklet og spændende rekreativt landskab, som ejes i fællesskab mellem Høje-Taastrup, Greve og Roskilde Kommuner. På baggrund af Udviklingsplan 2017-30 for Naturpark Hedeland, og konkrete indsatser beskrevet i en handleplan, arbejdes der med de tiltag, der kan realiseres inden for de eksisterende rammer. I 2022 vil Hedeland danne

ramme om Spejdernes Lejr og dermed være et vigtigt udviklingsområde for kultur- og idrætsområdet. Forberedelserne til dette event er derfor i fuld gang. Der vil derudover blive særlig fokus på skiltning af stier, og udvikling af MTB faciliteter.

M.1.4. Lynghøjsøerne - bynær natur syd for Svogerslev

Naturstyrelsen, Roskilde Kommune og brugergruppen samarbejder om at videreudvikle området med udgangspunkt i Visions- og Udviklingsplanen. Her forenes interesser for sundhedsområdet, kultur- og idrætsområdet, skole og børn samt klima og miljøområdet. Der samarbejdes med de lokale brugere om et projekt med etablering af et trail- og wavecenter, så foreninger og lokale beboere kan bruge området til motion og rekreation. Projektet omfatter bl.a. en mountainbikepark og anlæg til svømning, samt bad, toilet og sauna. Der er gennemført et skitseprojekt i 2020, hvorefter der skal søges ekstern støtte til projektet.

M.1.5. Udvikling af Store Hede

Store Hede er en delvist færdiggravet grusgrav på over 100 ha ved Vindinge. Den forventes færdigudgravet inden for 5-10 år og har potentiale for at rumme unikke, lysåbne og næringsfattige naturtyper. Området indgår i den grønne ring og landskabskorridoren til Hedeland. En cykelsti mellem Vindinge og Trekroner er etableret i 2020, igennem Store Hede området.

M.1.6. Sankt Hans Vest - boligområde og rekreation

I 2021 flytter Region Hovedstadens psykiatri ud af Sankt Hans Vest. En helhedsplan for området skal sikre en bæredygtig udvikling af området til boligområde. I forbindelse med udviklingen af området, skal de eksisterende naturmæssige værdier sikres og det blå støttepunkt med rekreative muligheder og forbindelser langs Roskilde Fjord understøttes. Den unikke mulighed for at finde ro og mental afstresning i Sankt Hans Have skal understøttes til glæde for både lokale, vandrere og turister.

M.1.7. Friluftsliv ved Roskilde Fjord

Vi vil arbejde for at åbne op for det store aktiv som Roskilde Havn, Veddelev Havn, inderfjorden og fjordlandskabet repræsenterer – både for de lokale og for besøgende gæster. Understøtte udviklingen af fjordoplevelser for den brede befolkning, som f.eks. fuglekiggeri, lystfiskeri, sejlads, vandreture og undervisning af skolebørn på fjorden. Mange aktiviteter er allerede i gang, som f.eks. rutesejlads på fjorden, Roskilde Oplevelseshavn, men der er stadig stort behov for udvikling af mulighederne for det blå friluftsliv. Mulighederne for offentlighedens adgang undersøges i forbindelse med Vikingeskibsmuseets gentænkning.

STIER OG FACILITETER

M.2.1. Sammenhængende ringsti omkring Roskilde

Den grønne ringrute omkring Roskilde by er godt på vej. Den videreudbygges i takt med at grusgravene færdigbehandles. Der skabes en god forbindelse hele vejen rundt om og hurtig forbindelse ud til den grønne ring fra byen. Der vil de kommende år være fokus på strækningerne:

- Store Hede. En rekreativ stiforbindelse der løber parallelt med cykelstien nævnt ovenfor, som en del af reetablingsplanerne, når grusgravningen er afsluttet.
- Forbindelse mellem Hedeland og den grønne ringsti. Der er etableret en tunnel under Østre Vindingevej og indgået aftale om trace for stien. Afventer grusgravning.
- Sydbyen til Milen - der planlægges en stibro over Holbækmotorvejen, hvor cyklister og gående får let adgang til den bynære natur i Milen, samt en bro over jernbanen, der forbinder festivalpladsen.
- Forbindelse fra Hyrdehøj Skov til Skjoldungestien nord for Svogerslev.
- Rekreativ stiforbindelse mellem Svogerslev og Kristiansminde.

M.2.2. Udvikling af Skjoldungestien

Samarbejdsprojekt mellem Nationalparken, Lejre Kommune og Roskilde Kommune om udvikling af stiforløbet. I Roskilde vil der bl.a. være fokus på wayfinding og formidling på ruten, samt faciliteter langs Skjoldungestien - som f.eks. shelters, bålpladser og hvilepladser og sansepunkter ved f.eks. Boserup skov og

Sankt Hans Have. Her kan lokale og turister både bydes ud i naturen og ind til lokale kultur- og naturoplevelser. I 2021 etableres spang gennem Rørmosens urørte skov. Derudover ønskes der etableret en rundtur ved Skjoldungestiens trækfærge nordøst for Svogerslev Sø.

M.2.3. Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle

Af flere årsager, kan det for nogen være en stor udfordring at komme ud i naturen. Det kan være af afgørende betydning, at der er mulighed for ophold og hvile undervejs og at stierne er let tilgængelige. I samarbejde med sundheds- og omsorgsområdet skal der derfor tænkes bænke, gode stier og små ruter ind i og omkring Roskilde for at sikre, at de er let tilgængelige og tilbyder tiltrækkelige steder til ophold og hvile, så også handicappede, gangbesværede og ældre har mulighed for at nyde naturen. Der skal derfor tænkes bænke og gode stier ind både i byens parker og som det er gjort i Kællingehaven langs fjorden og ved Himmelsøen. Mulighederne for at etablere spots med handicapvenlig adgang ved nogle af de nære naturområder og ved de lokale plejecentre undersøges. Muligheden for at lave bedre handicaptilgængelighed til Hyrdehøj Skov undersøges i forbindelse med etablering af nyt plejecenter ved Hyrdehøj.

M.2.4. Flere overnatningsmuligheder

Der arbejdes for at sikre flere overnatningsmuligheder både for turister og kommunens borgere. Der er shelters

ved Himmelsøen, Lynghøjsøerne, Boserup Skov og i Salvadparken. Der er rejst et nyt handicapvenligt shelter i Salvadparken og der planlægges for nye shelters i Hedeland, Boserup Skov og langs Skjoldungestien.

M.2.5. Naturen som den foretrukne arena for idræt

Størstedelen af de voksne i Roskilde Kommune foretrækker selvorganiseret idræt med naturen som den foretrukne arena. Derfor har idrætsområdet en stor interesse for, at arbejde med at forbedre kendskabet og tilgængeligheden til fjord, søer og stisystemer og udvikle med belysning, afmærkninger, støttepunkter, træningsfaciliteter, legepladser og forbindelser til især eksisterende idrætsanlæg. Der arbejdes med at tænke bevægelsesmuligheder ind i Rådhusparken/Ringen og udvikling af de rekreative aktivitetsmuligheder ved Lynghøjsøerne.

M.2.6. Ro og stille ophold

Det skal sikres, at der fortsat vil være rum til ro og mental afstresning i områderne omkring Roskilde og udvikle og understøtte grønne områder der har potentiale for dette. Selvom man bor i den tættest befolkede del af kommunen, skal man stadig kunne afstresse og nyde naturen, f.eks. ved at nyde stilheden og fuglesangen ved en tur til trækfærgerne ved Svogerslev Sø eller smide ugens stress med en sansetur og en kop the i Sankt Hans Have. Sundhedsområdet arbejder med naturen som rum for mental sundhed.

M.2.7. Naturen som mentalt frirum i Sankt Hans Have

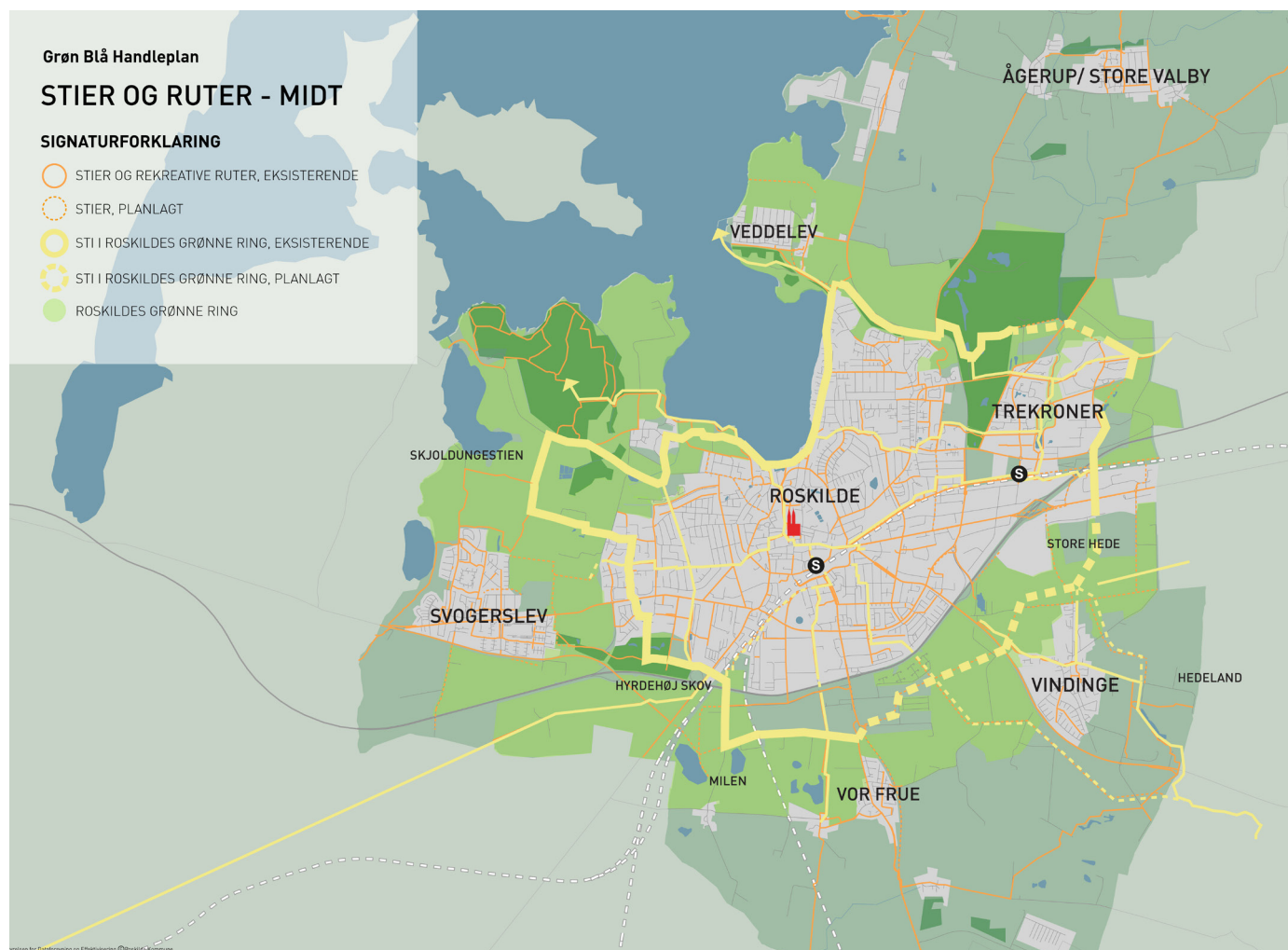
I området i og omkring Sct. Hans Have arbejder foreningen Sankt Hans Have med at sætte særligt fokus på naturens gavnlige indvirkning på vores mentale sundhed og udbrede forståelsen af, hvordan man kan bruge naturen til at restituere og finde ro. I projektet arbejdes der samtidig med at skabe større biodiversitet og flere naturoplevelser i byen.

M.2.8. Opholds-, hvile- og anløbssteder for roere

Planlægning af anløbssteder for roere nord for Veddelev. Dialog med Københavns Kommune om muligheder for anløbssted ved Kattinge Værk.

M.2.9. Trailcenter - Boserup Skov

Boserupgård Naturcenter ligger centralt i Boserup Skov og fungerer som et grønt foreningshus for brugere af skoven. I forbindelse med opførelsen af nye faciliteter ved naturcenteret, bliver friluftslivet i skoven medtænkt, så Boserupgård Naturcenter bedre kan understøtte både organiserede og uorganiserede friluftsliv og idræt i uderummet og være med til at gøre naturen mere tilgængelig som rum for sundhed.

BIODIVERSITET OG NATURPLEJE

M.3.1. Jordejere som naturplejere

Der samarbejdes med landmænd og andre jordejere, om at pleje og udvikle naturen omkring Roskilde, så vi sikrer bedre vilkår for plante og dyreliv, ved f.eks. gravning af vandhuller, rydning og afgræsning af naturarealer.

M.3.2. Lokale naturplejelaug

Afgræsning er en del af Roskilde Kommunes naturplejeindsats, der er med til at skabe mere alsidig natur og større biodiversitet. Der arbejdes målrettet for at skabe og støtte lokale græsningsforeninger, hvor lokale beboere samarbejder om at pleje naturen, skabe lokale fællesskaber, oplevelse og læring, samt egen produktion af naturkød. Der er dannet græsningsforeninger i både Veddelev, Vigen, Hørhusene, Svogerslev og Vindinge, hvor lokale beboere er gået sammen med en dyreholder om at pleje naturområder. Der arbejdes fremadrettet på at styrke den lokale deltagelse i naturplejen i området og projektet kan på sigt udbygges med en 'grej-trailer', som borgere og jordejere kan låne til naturplejeopgaver.

M.3.3. Ændret arealanvende - fra landbrug til natur

Vi skal se på potentialerne for at ændre på anvendelsen på arealer i den midterste del af Roskilde Kommune. Der ses på muligheden for at omlægge fra intensiv landbrugsdrift til ekstensiv drift i form af f.eks. afgræsning, så naturpotentialer og samtidig mulighed for CO2 reduktion udnyttes, til glæde for såvel klima,

natur og mennesker. I midt ses der bl.a. på kommunale arealer og strategiske opkøb. Der planlægges for en større omlægning af kommunale bortforpagtede arealer i Svogerslevkilen - fra landbrug til natur. Der er fokus på råstofgravnes potentiale for at skabe ny spændende næringsfattig natur med høj biodiversitet, f.eks. i Store Hede og Øde Hastrup.

M.3.4. Biodiversitet i byerne

Byens parker og grønne områder har potentiale for at skabe rammer om en forbedret biodiversitet. I de mere ekstensivt driftede områder, som f.eks. Kællingehaven, Ladegårdstien eller Trekrøner, er der god mulighed for at skabe en højere grad af naturpræg. I 2020 er der udarbejdet artsregistreringer og beskrivelse af naturpotentialer for udvalgte områder. På baggrund af rapporterne er der allerede i 2020 igangsat driftsændringer i græsplejen på enkelte parker, og dette følges op og videreudvikles i 2021. Kommende tiltag sammentænkes med klimatilpasningsprojekter - se Handleplan for Vand- og Klimatilpasning.

M.3.5. Roskilde med vand og natur

Vandets veje gennem Roskilde by kan bruges til at skabe mere biodiversitet og frodighed. Der arbejdes fremadrettet på at sammentænke håndteringen af regnvand med muligheden for at etablere grønnere strøg, med f.eks. regnvandsbede og åløb igennem parkerne.

M.3.6. Artsforvaltning

For at sikre biodiversiteten og sikre at sjældne arter ikke forsvinder fra kommunen, er det for nogle arter nødvendigt at lave målrettet pleje. Der er bl.a. fokus på plejetiltag for markfirben og stor gyvelkvæler.

M.3.7. Sammenhængende naturområde ved Boserup

Formålet er at skabe et sammenhængende naturområde mellem Katinge Sø, Boserup Skov og Skt. Hans, ved f.eks. ekstensivering af landbrugsjord og etablering af småbiotoper. Biodiversiteten i områdets moser og enge kan øges ved ændret drift til græsning eller høslæt og der kan arbejdes med flere vandhuller til løvfrøer. Områdets rekreative værdi kan øges ved at etablere naturstier.

M.3.8. Realisering af Ledreborg Allé fredningen

Udarbejdelse af en samlet plejeplan for stier, formidling og pleje af alléen og øvrige arealer igangsættes. Den endelige færdiggørelse af plejeplanen og realiseringen af planen afventer domsafsigelsen i de rejste retssager om fredningen og de tilkendte erstatninger.

M.3.9. Udvidelse af Himmelev Statsskov

Roskilde Kommune, HOFOR og Naturstyrelsen samarbejder om planerne for en større udvidelse af Himmelev Skov. Udvidelse strækker sig mod Ågerup i nord og vil være et vigtigt tiltag for beskyttelsen af grundvanddannelsen.

M.3.10. Nye vådområder

Klimaforandringerne øgede regnmængder giver kapacitetsproblemer for flere af kommunens vandløb. Som en del af klimatilpasningen (se Handleplan for Vand og Klimatilpasning, projekt nr. 6), vil vi identificere de nye mulige vådområder langs åerne, hvor omlægning af landbrugsjorde til vådområder langs med åerne, vil bidrage til både mere natur, bedre muligheder for klimatilpasning og reduktion af CO₂ afgivelse til atmosfæren. Der arbejdes med planer om etablering af et vådområde i forbindelse med Langvad Å.

M.3.11. Boserup Skov - biodiversitetsskov

Boserup Skov er en af de 45 skove i Danmark, der efter regeringens Naturpakke for fremtiden skal forvaltes med det formål primært at gavne biodiversiteten. Skoven er kendt for dens frodige og artsrige flora, der giver livsmuligheder for mange forskellige arter af insekter og svampe. For at sikre denne biodiversitet, er det besluttet, at ca. halvdelen af skoven skal lægges ud til urørt skov i 2026, og den anden halvdel skal herefter forvaltes med biodiversiteten som hovedformål.

M.3.12. Langvad Å

Langvad Å skal genskabes som faunapassage. Det sker ved at der anlægges en ny, bred å fra Kattinge Sø mod øst langs Gedebæksrenden og med udløb ved Sct. Hans Vest, så fiskene kan svømme mellem Roskilde Fjord og Langvad Å-systemet. Projektet realiseres i 2021.

FORMIDLING

M.4.1. Formidlingscenter i Boserup Skov

Boserupgård Naturcenter understøtter Roskilde Kommunes skolars undervisning i uderummet med skræddersyet undervisningsforløb til skoleklasser. Boserupgård Naturcenter skal fortsætte sin udvikling mod at blive både et læringseksperimentarium, sciencecenter og port til Nationalpark Skjoldungernes Land. Der arbejdes på at realisere planerne om at bygge en ny længe på naturcenteret med nye faglokaler til design, engineering og science, offentlige toiletter og lokaler til at understøtte fritidslivet og undervisningen.

M.4.2. Stenrev i Roskilde Fjord

Nationalpark Skjoldungernes Land har i samarbejde med forskningsinstitutioner undersøgt mulighederne for at gendanne tidligere stenrev i Roskilde Fjord. Nationalparken og Roskilde Kommune samarbejder om at reetablere stenrev i Roskilde Fjord, for at forbedre levestruktur og grundlaget for arter i fjorden. Det er ønsket at genetablere to stenrev, hvor tangskove kan vokse og fiskeyngel gemme sig. Et rev ønskes placeret, så det er tilgængeligt fra kysten og kan anvendes som formidlingsrev, hvor mennesker kan få lov til at følge med i det rige liv under overfladen og lære om bæredygtigt friluftsliv. Staten har i 2020 bevilliget et millionbeløb til projektet og det planlægges realiseret i 2021.

M.4.3. Blå klasseværelser

Nationalpark Skjoldungernes Land arbejder på at etablere ubemandede "Blå klasseværelser" med grejkasser til benyttelse af skoler og institutioner. Det første er etableret i Salvadparken og der planlægges nu for et nyt Blå klasseværelse ved Kattinge Værk, hvor fjordens historie og vikingeskibe kommer i fokus i undervisningen.

M.4.4. Sund i naturen

Sundhedsområdet arbejder aktivt med naturen som sundhedsfremmende arena. De formidler både brug af naturen, herunder gode rekreative steder, og bruger naturen aktivt sammen med beboerne i Roskilde. Der afholdes kurser i naturen, som stress- og rygestopkurser, samt gå- og motionshold i f.eks. Ringparken. Der samarbejdes med Foreningen Sct. Hans Have om at skabe et formidlingscenter og eksempler på, hvor og hvordan man kan finde ro og afstresning i naturen. Der skal fremadrettet arbejdes med at bedre mulighed for at benytte de nære grønne områder i forbindelse med f.eks. pleje- og sundhedscentre.

M.4.5. Vandrefestival

I et tværfagligt samarbejde mellem sundhedsområdet, kultur- og idrætsområdet og naturområdet, arbejdes der på at formidle alle de muligheder, der er for at være aktiv, social, og rolig i naturen. Hvert år i eftersommeren afholdes Vandrefestival på Sjælland og Roskilde

Kommune samarbejder med de mange aktive lokale foreninger om at tilbyde et bredt sammensat program, der skal inspirere mange forskellige målgrupper til at komme ud i naturen.

M.4.6. Kort over cykel-, vandrings- og motionsmuligheder

I 2020 er udkommet et nyt kort over Skjoldungestien. Oplevelseskort, der viser cykel- og vandreruter, samt udflugtsmål i det grønne samt Motionskort, der viser mulighederne for at dyrke motion i naturen, er blevet opdateret og genoptrykt. Der samarbejdes løbende med sundheds- og omsorgsområdet samt med Handicaprådet om at skabe en bedre formidling af handicapvenlige og lettilgængelige oplevelses- og motionsmuligheder i naturen.

M.4.7. # Alle Tiders Natur

De mange attraktive naturområder omkring Roskilde skal synliggøres, så endnu flere bliver opmærksomme på mulighederne og hopper på cyklen eller i badedragten for at komme ud og opleve naturen rundt i hele kommunen. Roskilde Kommune og Nationalpark Skjoldungernes Land er aktive i at formidle natur og oplevelsesmuligheder på flere platforme. VisitRoskilde og VisitFjordlandet kommunikerer ligeledes på flere platforme samt i markedsføringstiltag om den brede palette af oplevelsesmuligheder, som kommunen indeholder. Ét af VisitRoskildes strategiske hovedspor

er ”national og international forankring af historien om ’Fjord og Natur’”, ligesom også VisitFjordlandet har det grønne og blå inkorporeret i sin strategi med fokuspunkter som ”frihed og fjordliv” samt ”landskab og kulturhistorie”.

M.4.8. Fishing Zealand

Gennem det tværkommunale samarbejde, fås en platform til at skabe oplevelser i naturen og udvikle bæredygtigt fiskeri. Lokale lystfiskere, lystfiskerforeninger og frivillige bidrager til at forbedre naturgrundlaget for en række fiskearter. I 2020 lagde frivillige i alt 26 ton gydegrus og 66 ton store sten i Himmelev Bæk og Gedebækrenden, og havørrederne har responderet positivt på indsatsen. Børne- og unge initiativer udføres i samarbejde med Roskilde Omegns lystfiskerklub og Roskilde Oplevelseshavn, fx har ØrredePatruljen og de unge været involveret restaurering af Himmelev Bæk, fisketure til Skansehave og udsætning af fisk i Kornerup og Lejre Å. I foråret 2021 afholdes Fjordlandet Open, en bæredygtig lystfiskerkonkurrence, der er med til at øge kendskabet til de mange fiskemuligheder i kommunen. I 2021 udkommer en ny Fiskeguide med information om den gode fiskeoplevelse, kort over gode fiskelokaliteter og med henvisning til lokale lystfiskerforretninger og -foreninger.

M.4.9. Bekæmpelse af plast i naturen

Der er fortsat fokus på bekæmpelse af plast i naturen og fjorden, med affaldsindsamlinger sammen med frivillige ildsjæle og andre organisationer. Der er afholdt en forårs indsamling og i efteråret blev World Cleanup Dag åbnet af miljøminister Lea Wermelin. I alt fik 284 frivillige fjernet 493 kg affald fra naturen. Roskilde Frømandsklub bidrog også med at fjerne affald fra

havets bund. Initiativerne er afledt af projekt ”Affaldsfri Fjord 2020”, hvor der samarbejdes om indsatser, der skal minimere plastik og affald i naturen samt formidle om affaldsproblematikker til børn og voksne. Roskilde Oplevelseshavn har en udstilling i Tangloppen med fokus på affaldssortering og skrald i havet, og borgere kan få udleveret affaldsgrappere og en spand, så de kan samle affald ind, når de alligevel går tur langs med fjorden.

PROJEKTER I SYD

- Dét vil vi arbejde med i Viby, Gadstrup og landområderne mod syd

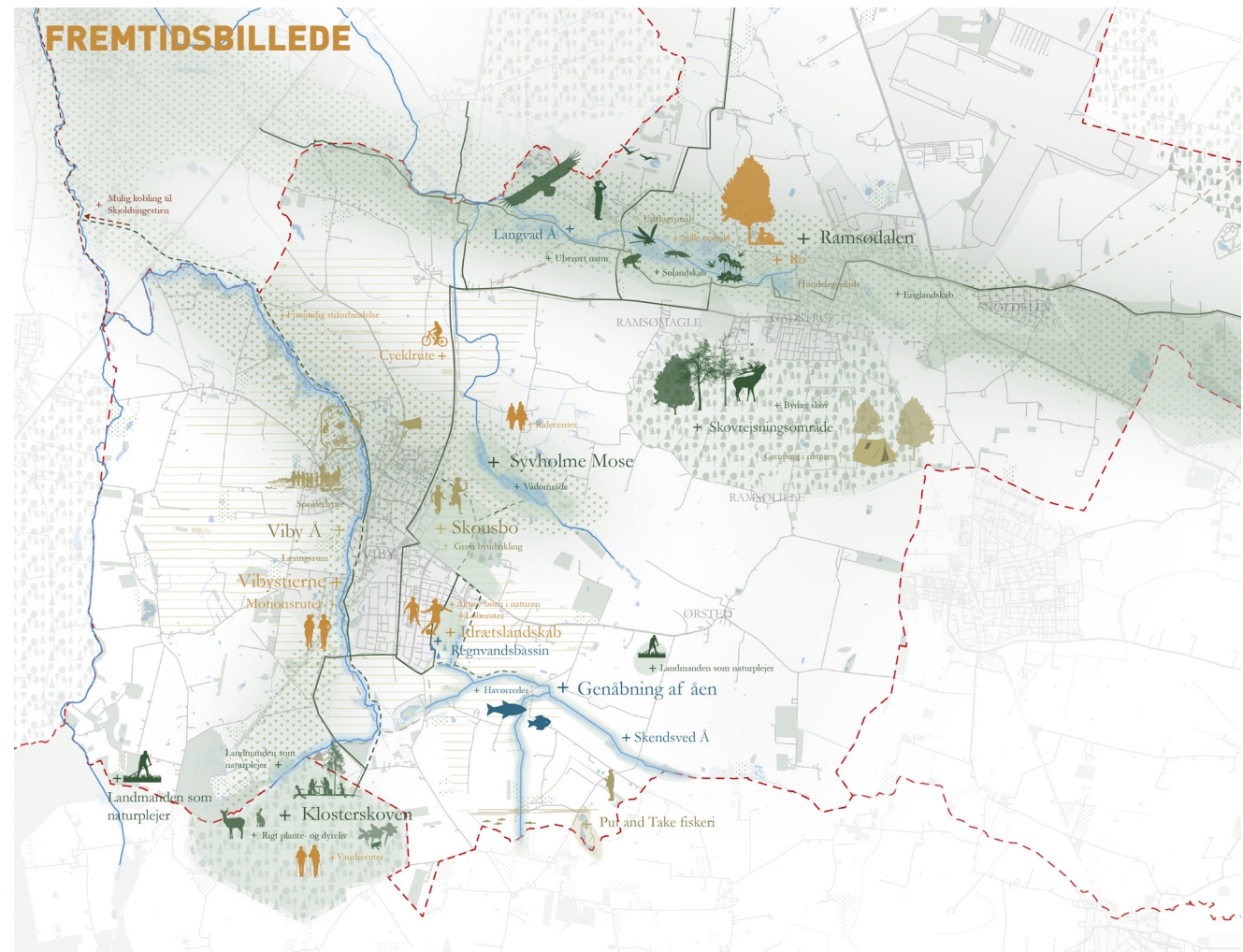
På de følgende sider præsenteres konkrete grønne og blå projekter og indsatser for den sydlige del af Roskilde Kommune.

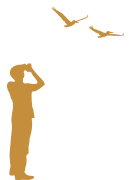
Projekterne er helhedsorienterede og går på tværs af Grøn Blå Strategis fire hovedtemaer; oplevelser, sundhed, natur og klima.

Projekterne er organiseret efter type. Først kommer de bynære naturområder omkring de større byer, derefter følger en oversigt over sti- og facilitetsprojekter, samt naturpleje og biodiversitetsprojekter. Afslutningsvist følger en oversigt over formidlingsprojekter.

Projekttyper:

1. Bynær natur
2. Stier og faciliteter
3. Biodiversitet og naturpleje
4. Formidling

BYNÆR NATUR

S.1.1. Skousbo - byudvikling nordøst for Viby

Der er udarbejdet byudviklings- og landskabsplan for arealet ved Skousbo nord for Viby station og grøn byggemodning på Skousbo er opstartet. Området skal sikres gode rekreative forhold med attraktiv bynær natur. Området formes som et deltalandskab med søer og lokal håndtering af regnvand. Skousbo Skov og Syvholme Mose er mulige nærrecreative områder (se projekt S.3.7). Udviklingen skal sikres ved lokalplanlægning og frivillige aftaler.

S.1.2. Viby Øst

- udvikling af Viby idrætsarealer og den grønne kile

Der udarbejdes en helhedplan for området, der skal fremme et aktivt udeliv – for både den organiserede og selvorganiserede idræt. Der skal skabes let adgang til bynære landskaber og naturoplevelser ved at arbejde med en udvikling af idrætsanlægget, sammenkoblet med landskab, biodiversitet og klimatilpasning og naturgenopretning ved Lille Skensved Å (se projekt S.3.8. Genåbning af Skensved Å)

S.1.3. Skovrejsning ved Viby og Gadstrup

Det vil forbedre de rekreative muligheder og gøre byggegrunde mere attraktive, hvis der udvikles bynær skov. Her forenes såvel sundhedsområdets, idrætsområdets, og skole og børneområdets ønsker om bynær natur til rekreation, motion og læring, med klima og miljøområdets ønsker om mere natur og bedre

klima. Vi vil søge at etablere en samarbejdsaftale med Naturstyrelsen om evt. opkøb af jord og plantning af skov sydvest for Gadstrup, så der bliver skabt lettere adgang til bynær natur for både Gadstrup, Viby og de mindre landsbyer i området.

STIER OG FACILITETER

S.2.1. Vibystierne

Et sammenhængende stinet omkring Viby og langs Viby Å til Klosterskoven er under etablering. De første etaper er etableret og har skabt mulighed for at passere jernbanen ved Kildemosen og samtidig få spændende oplevelser langs vandløbet. De næste etaper mellem Viby og Klosterskoven, samt mellem Vestergade og Viby Åpark skal realiseres, så rekreations-, motions- og oplevelsesmuligheder øges. Der skal skabes adgang til stien flere steder, så den også kan tilbyde f.eks. gangbesværede og børn at gå en mindre del af stien. Det skal undersøges, om det er muligt at etablere stiforbindelse mod nordvest, så der skabes adgang til Skjoldungestien og Nationalparken.

S.2.2. Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre byer

Adgangen til landskaberne omkring Viby og de mindre landsbyer i syd skal forbedres. Vi skal samarbejde med lodsejere og lokale beboere om at skabe mulighed for rundture i området, så de lokale beboere får mulighed for at nyde en gå- eller løbetur i lokalområdet tæt på boligen.

S.2.3. Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle

Af flere årsager, kan det for nogen være en stor udfordring for nogle at komme ud i naturen. Det kan være af afgørende betydning, at der er mulighed for ophold og hvile undervejs og at stierne er let

tilgængelige. I samarbejde med sundheds- og omsorgsområdet skal der derfor tænkes bænke, gode stier, handicapvenlige oplevelses-spots og små ruter ind i stiforløbene. I Viby er der i samråd med Ældresagen opsat bænke på Vibystien på strækningen ved Kildemosen, så man kan holde hvil ved åen.

S.2.4. Naturen som den foretrukne arena for idræt

Størstedelen af de voksne i Roskilde Kommune foretrækker selvorganiseret idræt med naturen som den foretrukne arena. Derfor har idrætsområdet en stor interesse for at arbejde med at forbedre kendskabet og

tilgængeligheden til fjord, søer og stisystemer samt at udvikle disse med belysning, afmærkninger, støttepunkter, træningsfaciliteter, legepladser og forbindelser til især eksisterende idrætsanlæg. I syd arbejdes der bl.a. med dette i projektet omkring Viby Sj. Idrætsanlæg.

S.2.5. Ro og stille ophold

Vi skal sikre, at der er rum til ro og rekreation, hvor man kan afstresse og nyde naturen, f.eks. ved en stille gåtur i de bynære skove, i Ramsødalen eller langs Viby Å. Sundhedsområdet arbejder med naturen som rum for mental sundhed.

STIER OG RUTER - SYD

SIGNATURFORKLARING

- STIER OG REKREATIVE RUTER, EKSISTERENDE
- STIER, PLANLAGT

BIODIVERSITET OG NATURPLEJE

S.3.1. Jordejere som naturplejere

Der samarbejdes med landmænd og andre jordejere om at pleje og udvikle naturen i den sydlige del af Roskilde Kommune, så vi sikrer bedre vilkår for plante og dyreliv, ved f.eks. gravning af vandhuller, rydning af tilgroede arealer og afgræsning af naturarealer. I forbindelse med besigtigelse af § 3-arealer og den almindelige naturforvaltning indgås ofte aftaler om frivillig naturpleje, eksempelvis etablering af vandhuller og afgræsning.

S.3.2. Lokale naturplejelaug

Afgræsning er en del af Roskilde Kommunes naturplejeindsats, der er med til at skabe mere alsidig natur og større biodiversitet. Der arbejdes målrettet for at skabe og støtte lokale græsningsforeninger, hvor lokale beboere samarbejder om at pleje naturen, skabe lokale fællesskaber, oplevelse og læring, samt egen produktion af naturkød. Der arbejdes fremadrettet på at styrke den lokale deltagelse i naturplejen i området ved at skabe en græsningsforening.

S.3.3. Ændret arealanvendelse - fra landbrug til natur

Vi skal se på potentialerne for at ændre på anvendelsen på arealer i den sydlige del af Roskilde Kommune. Der ses på muligheden for at omlægge fra intensiv landbrugsdrift til skov og ekstensiv drift i form af f.eks. afgræsning, så naturpotentialer og samtidig mulighed for CO2 reduktion udnyttes til glæde for såvel klima, natur

og mennesker. I syd ses bl.a. på mulighed for udtagning af lavbundsjord, jordfordeling og strategiske opkøb.

S.3.4. Biodiversitet i byerne

Byernes grønne områder har potentiale for at skabe rammer om en forbedret biodiversitet. I områder med ekstensiv drift, som f.eks. Kildemosen i Viby, kan naturpleje bidrage til at øge den biologiske mangfoldighed af dyr og planter. Der er i 2020 udarbejdet rapporter med artsregistreringer og beskrivelse af naturpotentialer på udvalgte grønne områder i byerne. Dette grundlag bruges fremadrettet til at tilpasse plejen og udviklingen af områder som f.eks. Kildemosen, hvor den sjældne og kritisk truede dråbehvepsebi blev fundet.

S.3.5. Artsforvaltning

For at sikre biodiversiteten og sikre at sjældne arter ikke forsvinder fra kommunen, er det for nogle arter nødvendigt at lave målrettet pleje. Der er i området bl.a. fokus på plejetiltag for blåtoppet kohvede.

S.3.6. Ramsødalen og Snoldelev Mose

Ramsødalen og Havdrup/Snoldelev Mose er Natura 2000 områder. Ramsødalen er et naturområde med høj status og er både fredet og udpeget som Natura 2000-område. Her er et rigt plante- og dyreliv og det er en yndet lokalitet at besøge for både lokale og andre naturinteresserede. Der arbejdes for en samlet plejeplan for området, hvor bl.a. større områder af

dalen afgræsses. I Havdrup Mose ønskes afgræsning og rydning for at pleje naturen i området.

S.3.7. Naturgenopretning af Syvholme Mose

Naturgenopretning af dele af den tilgroede Syv Holme Mose ved Syvbækken. Formålet er at forbedre naturkvaliteten samt at etablere bynær rekreativ natur tæt på det nye byområde ved Skousbo. Mulighederne for naturpleje og udarbejdelse af plejeplan i Syv Holme Mose undersøges samt mulighederne for adgang.

S.3.8. Genåbning af Skensved Å - øst for Viby

Undersøge om det er realiserbart at genåbne Skensved å syd for Viby på tre rørlagte strækninger og i stedet etablere et ådalsbassin, der skal rense de øgede udledninger af regnvand fra Viby Øst og sikre en drosling til vandløbet ved større regnvandshændelser.

S.3.9. Nye vådområder

Klimaforandringernes øgede regnmængder giver kapacitetsproblemer for flere af kommunens vandløb. Som en del af klimatilpasningen (Handleplan for Vand og Klimatilpasning, projekt nr. 6), vil vi identificere de nye mulige vådområder langs åerne, hvor omlægning af landbrugsjorde til vådområder langs med åerne, vil bidrage til både mere natur, bedre muligheder for klimatilpasning og reduktion af CO2 afgivelse til atmosfæren. Der planlægges for et nyt vådområde i forbindelse med Helhedsplan for Viby Øst.

FORMIDLING

C.d.1. Viby Å som læringsrum

I 2018 og 2019 er Viby Å på strækningen gennem Å-parken og under banen ved kildemosen, gjort mere tilgængelige til glæde for de lokale skoler, spejdergrupper og lokale beboere. I Viby Å fortsættes arbejdet med at forbedre de miljømæssige kvaliteter og samtidig sammentænke arbejdet med nye opholdssteder og oplevelsesmuligheder langs vandløbet.

C.d.2. Sund i naturen

Sundhedsområdet arbejder aktivt med naturen som sundhedsfremmende arena. Sundhedscenteret formidler både brug af naturen, herunder gode rekreative steder, og bruger naturen aktivt sammen med beboerne i Viby og den sydlige del af kommunen. Der afholdes fx kurser i naturen, som fx stress- og rygestopkurser, ligesom der afvikles gå- og motionshold. Der skal fremadrettet arbejdes med at bedre muligheden for at benytte de nære grønne områder i forbindelse med f.eks. pleje- og sundhedscentre.

C.d.3. Vandrefestival

I et tværfagligt samarbejde mellem sundhedsområdet, kultur- og idrætsområdet og naturområdet, arbejdes der på at formidle alle de muligheder, der er for at være aktiv, social, og rolig i naturen. Hvert år i august/ september afholdes Vandrefestival på Sjælland. Roskilde Kommune samarbejder med de mange aktive lokale foreninger om at tilbyde et bredt sammensat program,

der skal inspirere mange forskellige målgrupper til at komme ud i naturen. I 2019 bød festivalen på 41 ture ud i det grønne og blå Roskilde Kommune.

S.4.4. Kort over cykel- vandrings- og oplevelsesmuligheder

Oplevelseskort, der viser cykel- og vandreruter, samt udflugtsmål i det grønne samt Motionskort, der viser mulighederne for at dyrke motion i naturen, er blevet opdateret og genoptrykt. Der samarbejdes løbende med sundheds- og omsorgsområdet samt med Handicaprådet om at skabe en bedre formidling af handicapvenlige og lettilgængelige oplevelses- og motionsmuligheder i naturen.

S.4.5. # Alle Tidens Natur

De mange attraktive naturområder omkring Roskilde skal synliggøres, så endnu flere bliver opmærksomme på mulighederne og hopper på cyklen eller i badedragten for at komme ud og opleve naturen rundt i hele kommunen. Roskilde Kommune og Nationalpark Skjoldungernes Land er aktive i at formidle natur og oplevelsesmuligheder på flere platforme. VisitRoskilde og VisitFjordlandet kommunikerer ligeledes på flere platforme samt i markedsføringstiltag om den brede palette af oplevelsesmuligheder, som kommunen indeholder. Ét af VisitRoskildes strategiske hovedspor er "national og international forankring af historien om 'Fjord og Natur'", ligesom også VisitFjordlandet

har det grønne og blå inkorporeret i sin strategi med fokuspunkter som "frihed og fjordliv" samt "landskab og kulturhistorie".

S.4.6. Fishing Zealand

Roskilde Kommune deltager i et tværkommunalt samarbejde om udvikling af bæredygtig lystfiskerturisme, om styrkelse af naturgrundlaget og om udvikling af aktiviteter målrettet unge. Dette sker i et samarbejde med lystfiskerforeninger, turismeorganisationer og erhverv. For eksempel arbejdes der på at tydeliggøre hvilke gevinster, turismeerhvervet får ud af samarbejdet, og turisme- og brandingarbejdet spiller sammen med Fjordsamarbejdet. I 2019 udkom en ny Fiskeguide, et kort med gode fiskelokaliteter og med henvisning til lokale lystfiskerforretninger. Der arbejdes med forbedring af gydemulighederne i kommunes vandløb, samt et projekt om ørredmærkning og udsætning af fiskeyngel. Roskilde og Omegns Lystfiskerklub og Roskilde Oplevelseshavn laver undervisningstilbud til børn og unge, både i form af undervisningsforløb for skoleklasser på Roskilde havn samt Ørredpatruljen, der er et uddannelsesforløb for unge med fokus på havørredbiologi, vandløbspleje, vandløbsrestaurering og bæredygtighed.

BUDGETFORSLAG

Kommunal anlægsbevilling til Grøn Blå Strategi

Der foreslås et samlet årligt rådighedsbeløb på 2,3 mio. kr., hvoraf de 0,6 mio. kr. går til oprettelse af vandløb. De 1,7 mio. kr. til Grøn Blå Strategi generelt sikrer fremdrift i de vigtigste projekter og er fundament for, at der kan søges om eksterne tilskud.

Eksternt tilskud til kommunen

Der er gode muligheder for eksterne tilskud til projekter gennem fondsansøgning. I de kommende år vil projekterne ved Lynghøjsøerne, Boserupgård og Skjoldungestien være tre store projekter, hvor der søges en høj grad af ekstern finansiering i samarbejde med de øvrige projektpartnere.

Andre aktørers udgifter

Der er mange aktører, der arbejder i det grønne og blå. Naturstyrelsen, Nationalpark Skjoldungernes Land HOFOR og FORS er fire store aktører i kommunen. Udover disse, er der mange andre som f.eks. private jordejere, idrætsforeninger, ROLK, Fugleværnsfonden, Danmarks Naturfredningsforening og andre, der bidrager ressourcemæssigt til realisering af projekter.

I de kommende år er flere store partnerskabsprojekter på vej, som finansieres i samarbejde med andre aktører, som f.eks. Lynghøjsøerne trailcenter i samarbejde med Naturstyrelsen, Boserupgård i samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land og Naturstyrelsen,

udvidelse af Himmelev Skov i samarbejde med HOFOR og Naturstyrelsen, samt Skjoldungestien i samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land.

Kommunens drift og anlæg

Kommunen har allerede mange aktiviteter, som bidrager til målene i Grøn Blå Strategi. Ved en bedre koordinering og mindre justeringer, kan vi ofte få større nytte af midlerne. Projektet med at skabe bedre biodiversitet i byerne skal i høj grad realiseres gennem ændringer i kommunens drift og anlæg. I projektet med ændret arealanvendelse ses på muligheden for at ændre på driften af kommunalt ejede arealer fra landbrug til natur.

Bevillinger til jordopkøb

Opkøb af jord er afgørende for realiseringen af Grøn Blå Strategi. Forslag om bevillinger til opkøb af jord vil blive forelagt Økonomiudvalget. Som eksempel kan nævnes Lynghøjsøerne, der blev opkøbt af Roskilde Kommune og derefter overdraget til Naturstyrelsen, som nu står for driften af området. I de kommende år vil der blive behov for opkøb af jord til f.eks. ny skovrejsning og etablering af ny natur.

Statslig refundering

Efter aftale med staten, er alle udgifter afholdt til realisering af vandområdeplaner og naturhandleplaner, dækket af EU-midler eller statstilskud.

Frivilligt arbejde

En del af projekterne forudsætter, at borgere i kommunen bidrager med frivilligt arbejde. De frivilliges arbejde udgør en ikke uvæsentlig post. De frivilliges tidsforbrug er ikke værdisat i budgettet.

Projekt økonomi (beløb i 1.000 kr)									
	2021	2022	2023	2024	2025-2028				
GRØN BLÅ STRATEGI - ANLÆG GENRELT									
Anlæg til natur, sundhed og oplevelser									
6A.1 Anlæg Grøn Blå Strategi generelt	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700	-6.800				
Grøn Blå Strategi Vandplan-indsatser									
6A.2 Vandplan - indsatser	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-6.000				
6A.2 Vandplan - indsatser: Statslig refusion af godkendte udgifter	1.500	1.500	1.500	1.500	6.000				
I alt	0	0	0	0					
Grøn Blå Strategi Genopretning af vandløb									
6A.3 Genopretning af vandløb	-600	-600	-600	-600	-2.400				
I ALT	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300	-9.200				

Afledt drift (beløb i 1.000 kr)									
	2021	2022	2023	2024	2025-2028				
GRØN BLÅ STRATEGI - ANLÆG GENRELT									
Anlæg til natur, sundhed og oplevelser									
6A.1 Anlæg Grøn Blå Strategi generelt	-100	-100	-100	-100	-400				
Grøn Blå Strategi Vandplan-indsatser									
6A.2 Vandplan - indsatser	-100	-100	-100	-100	-400				
I ALT	-200	-200	-200	-200	-800				

Billeder

Roskilde Kommune, Natur 360, Ældresagen i Viby.
Forsidefoto: Lynghøjsøerne

Adresse

By, Kultur og Miljø
Rådhusbuen 1
4000 Roskilde

ROSKILDE
KOMMUNE

**ALLE
TIDERS
ROSKILDE**